

Til Surnadal kommune,

Høyringsvar angående forslag til effektivisering og moglegheiter for innsparing i oppvekstsektoren

Med referanse til høyringa om forslag til effektivisering og innsparing i oppvekstsektoren, vil eg uttrykkje mine innspel og bekymringar basert på dei vedlagde dokumenta og anna relevant informasjon. Det er forståeleg at kommunen står overfor ei særskild krevjande økonomisk situasjon, med eit udekket meirforbruk og fare for å hamne på ROBEK-lista. Målet om å sikre berekraftig økonomi og gode, likeverdige tenester for alle innbyggjarar er prisverdig. Likevel er det viktig at avgjerdene som blir tatt, ivaretar barnas beste og har eit realistisk bilete av konsekvensane.

1. Økonomiske vurderingar og realisme i innsparingar Det stillast spørsmål ved om dei føreslåtte innsparingane er realistiske og tilstrekkeleg utrekna. Mellom anna har tidlegare innspel peika på at reduserte driftskostnader på nedlagde skular er "for ambisiøs". Det er også fleire kostnader som ikkje er tilstrekkeleg belyst eller inkludert i utrekningane, som f.eks.:

- **Kostnader knytt til Gulbygget:** Det er nemnt ein investeringskostnad på ca. kr. 5 000 000,- for tilpassing av Gulbygget og alternative lokale for Vaksenopplæring og Integrering (VAINT), samt årlege rente- og avdragskostnader på ca. kr. 250 000,-. I tillegg vil det kome "noko ekstra kostnader til reinhald mv."
- **Økt behov og kostnader for SFO:** Det er "vanskeleg å kostnadsrekne" auka behov for SFO, utvida opningstid og fleire elevar som vil trenge SFO, særleg dersom skysstilbod fell bort for nokre. Det vil bli fleire som vil ha ventetid på SFO.
- **Investeringar og drift av uteområde/parkeringsanlegg:** Dette er nemnt som eit tiltak i ROS-analysen, men ikkje tatt med i kostnadsoversikta for innsparing. Det trengst investeringar og drift av større uteområde ved skulen, samt parkeringsanlegg for privat henting og levering.
- **Økt slitasje på skulen i Surnadal (Subus):** Det er ikkje mogleg å rekne inn FDV-kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold) for auka slitasje på Subus i høyringsdokumentet, sjølv om dette kan medføre "hyppigere avsetning til investeringar og større driftskostnader".
- **Årsverk og lønnskostnader:** Det er usikkerheit rundt kor mange årsverk som faktisk kan reduserast, og korleis dette vil påverke dei ansatte. Estimater er på 5-10 stillingar, men med forbehold om naturleg avgang og oppseiingar.

2. Elevtransport og trafikkbilde – store bekymringar for barn og familier Kjelder som Fram sin analyse og elevrådet ved Bæverfjord skule framhevar store utfordringar knytt til elevtransport:

- **Lengre reiseveg og reisetid:** Flytting av skular vil medføre **lengre reiseveg for elevane, særleg dei yngste**. Elevrådet ved Bæverfjord skule illustrerer dette med at barn frå Bøfjorden og Bæverdalen må rekne med to timar bussreise kvar dag over ti år, tilsvarande "158 døgn" eller "mesta tre sommarferiar" sitjande på buss. Dette reduserer fritida og kan påverke lek og trivsel.

- **Bortfall av skysstilbud:** FRAM vurderer å **fjerne tilbod om skuleskyss for betalande elevar** som bur innanfor 4 km-grensa. Dette er "en helt uholdbar situasjon", som tvingar familiar til å velje mellom utrygge skolevegar til fots eller på sykkel, eller privatbil, noko som skapar sosial ulikskap og aukar trafikkaoset.

- **Trafikksikkerheit:** ROS-analysen viser at "faren for uheldige hendingar knytt til trafikksikring aukar" ved lengre reiseavstandar, spesielt under dårlege værforhold, og konsekvensen er vurdert som "alvorleg". Ei samling av alle skular ved Subus vil medføre ca. 120 fleire elevar på morgonen og ettermiddagen, noko som aukar presset på eit allereie "altfor liten" rundkøyring for henting og bringing.

- **Ventetid:** Elevar med kortere skuledagar vil oppleve **auka ventetid på SFO** fram til bussen går.

- **Påverknad på offentleg busstilbod:** FRAM åtvarar om at "FRAM har ett svært stramt budsjett og må finansiere eventuelle ekstrasbusser innenfor egen ramme," noko som kan føre til **kutt i rutetrafikk** i Surnadal og andre kommunar.

3. Kapasitet og fasilitetar ved Surnadal barne- og ungdomsskule (Subus) Fleire kjelder uttrykkjer bekymring for kapasiteten ved Subus:

- **Overbelastning:** Subus er "i dag sprengt med tanke på kapasitet", og ei samanslåing vil gjere det "enda trongare og kaotisk". Dette vil gå ut over elevenes læringsmiljø og trivsel. Skulen er teoretisk bygd for 610 elevar, men det reelle talet er lågare, og det blir "lite tilgang på grupperom" ved innflytting av 120 nye elevar.

- **Bruk av Gulbygget:** Forslaget om å flytte eit trinn til Gulbygget som kompensasjon reiser **bekymring for helserisiko frå eternittplater** som framleis finst i delar av bygningsmassen. Kommunen må prioritere trygge og sunne omgjevnader for barna.

- **Uteområdet:** Ein auke i elevtal med 25% vil medføre "større press på uteområdet" og mangel på leikeapparat. Det er planlagt oppgradering og tilsyn, men den auka slitasjen er ikkje rekna inn økonomisk.

4. Psykososialt miljø og trivsel Dei føreslåtte endringane kan ha betydelege psykososiale konsekvensar:

- **Økt stress og redusert trivsel:** Samanslåing av skular kan "påverke det sosiale miljøet ved at elevar må tilpasse seg nye klassekameratar og lærarar. Dette kan føre til auka stress og redusert trivsel, spesielt for dei yngste elevane".

- **Mobbing og utenforskap:** Ein auke i elevtalet med 25% kan føre til "fleire psykososiale utfordringar på uteområdet som utenforskap og mobbing". Lengre bussturar kan også "fremprovosere en ekstra forsterkning av f.eks. mobbing og utrygghet". Det er viktig å styrke tiltak for førebygging og handtering av mobbing.

- **Begrensa skulebyttmoglegheiter:** Å gå frå fleire skular til berre éin skule for barnetrinnet, vil "sterkt begrense" moglegheitene for å bytte skule i saker kring læringsmiljø og sosialt miljø.

5. Konsekvenser for nærmiljø og lokalt engasjement Nedlegging av skular har vidtrekkande konsekvensar for lokalsamfunna:

- **Tap av sosial møteplass:** "Nedlegging av skular i mindre bygder kan føre til at lokalsamfunnet mistar ein viktig sosial møteplass. Dette kan påverke samhaldet i bygda og gjere det mindre attraktivt å bu der".

- **Busetting og befolkningsutvikling:** For familiar spelar skuletilbodet ein stor rolle når dei vel kvar dei vil bu. Det er "sansynlig at flere velger å ikke bosette seg i grendene og da heller ikke i kommunen". Dette kan også medføre flyttestrømmer ut av kommunen.

- **Frivillighet og idrettslag:** Det er stor bekymring for at idrettslag, særleg fotball, "vil med stor sansynlighet bli lagt ned som en direkte konsekvens av en endret skolestruktur". Dette reduserer bolyst, glede og gode oppvekstvilkår. Sjølv om kommunen meiner det ikkje er automatikk i dette, og at frivillig sektor kan stimulerast, understrekar innspelara at det er avgrensa kapasitet til å bidra i sentrale idrettslag når reisevegen er lang.

6. Ansatte og barnehagesektoren

- **Usikkerheit for ansatte:** ROS-analysen peiker på "uro og usikkerheit om framtida," "frykt for å miste jobben eller bli omplassert," og "tap av tilhørighet og identitet" som viktige psykososiale risikofaktorer. Dette kan skape stress, sosial uro og moralsk belastning. Elevrådet ved Bæverfjord skule uttrykkjer også at "Lærarane våre mistar jobben sin" og at elevane vil sakne dei.

- **Barnehagenes sårbarhet:** FAU ved Bøfjorden barnehage fryktar at barnehagen deira "blir meir sårbar utan skule på same plass, og fryktar dermed at den og må leggas ned". Forslaget om å flytte Bøfjorden barnehage til Bæverfjord vil medføre ei ekstra køyretid på 14 minutt kvar veg for barna.

7. Vurdering av barnets beste Målet med barnerechtsvurderinga er å kartleggje korleis eit tiltak påverkar barn sine rettar og sikre at "barnets beste" er eit grunnleggjande omsyn. Likevel viser mange av høyringsinnspela, inkludert frå elevråd og foreldre, at dei ikkje meiner forslaget er til barnas beste. Elevrådet ved Bæverfjord skule konkluderer med "Det er urettferdig at det skal gå utover oss ungane i grendene. Det er ikkje vi som har sløsa. Ikkje legg ned skulen vår! No er det nok! De må stoppe! Vi vil gå på vår skule! Vi er

framtida!". Dette signaliserer eit sterkt avvik mellom intensjonen om å ivareta barnas beste og korleis forslaget oppfattast av dei direkte berørte.

Konklusjon Dei framlagte dokumenta og innkomne høyringsinnspela synleggjer ei rekkje alvorlege konsekvensar ved dei føreslåtte endringane i skulestrukturen. Før eit endeleg vedtak blir fatta, er det avgjerande at Surnadal kommune gjer ein **enda grundigare analyse** av dei økonomiske konsekvensane, trafikkutfordringane, kapasiteten ved Subus, dei psykososiale følgene og innvirkninga på lokalsamfunna. Det er viktig å vekte hensynet til "barnets beste" tyngst, og sikre at eventuelle endringar ikkje går på kompromiss med tryggleik, trivsel og gode oppvekstvilkår for alle barn og unge i Surnadal kommune.

Med vennleg helsing,

Peter Botten Bævre